

		властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем визначених чинною навчальною програмою; розуміти на автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обираючи адекватні засоби комунікативні стратегії відповідно до потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишнього середовища дійсності (природними, культурними, технічними та технологічними); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати математичні моделі реальних об'єктів, досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати прогнозувати в контексті навчальних та практичних завдань використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; використовувати послуговатися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію</p>

		<p>оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків і діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення, використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати, захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвих завдань.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі, переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ошадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновку; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби з дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

9	Обізнаність самовираження сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати с аргументувати та вести діалог, враховуючи національні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спі взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до куль розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу ок предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистец</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економі події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етич екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпрета результатів вирішення проблем можуть бути використані д маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремо предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережли відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотриман санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики що вибору здорового способу життя; власна думка та позиція зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціальн економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяє усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Ключові компетентності, спрямовані на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологіч свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілл розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбут поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними дан про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середови екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, крити оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Мож уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розу принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в гр. проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовні до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитив емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанно систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчит покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого чл суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо с безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здор (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоход транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», по оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в уч чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно ді в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розумі учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощадже інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щ планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливос складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природ ресурсів.</p>

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура